34ste jaar. — N° 30. Zaterdag 12 Maart 1887.

DE POSTRIJDER

DER PROVINCIE LIMBURG.

Men schrijft in te **Tongeren** bij M. COLLÉE, uitgever en eigenaar van dit blad.

De *Postrijder* verschijnt 's dinsdags, 's donderdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten *franco* gedaan worden aan den uitgever, **groote Markt, n° 37-39, te Tongeren.**

Abonnement
Drie maal per week **6** francs per jaar.
Twee » » **5** » »
Een » » **4** » »
Een blad afzonderlijk **15** centimen.
De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.
Aankondigingen **15** centimen per drukregel.
Reclamen, vonnissen en andere artikels vooraan of midden in het blad : **1** fr. den drukregel.

TONGEREN, 12 MAART.

Nieuwjaarsgiften

AAN Z. H. LEO XIII.

9e LIJST.

Bedrag der vorige lijst,	fr. 2256,21
Onbekend van Tongeren	5,00
Totaal	fr. 2261,21

Van alles wat.

In Frankryk heeft de wetgevende Kamer verleden donderdag een inkomrecht gestemd van vijf franken op 100 kilos graan uit vreemde landen ingevoerd.

Deze wet is gestemd geworden door 328 stemmen tegen 238. Dat maakt eene meerderheid van 90 stemmen.

Ziedaar eene groote victorie welke de landbouw behaalt in de fransche Kamer. Die stemming zal ongetwijfeld grooten weerklank in België vinden.

∴

In eene der laatste zittingen van de Kamer, heeft de heer de Kerchove de Denterghem den minister van landbouw ondervraagd, of aan de landbouwers geen krediet kan geschonken worden.

Eene zonderlinge vraag, voorwaar, van wege eenen liberaal. De liberalen immers hebben eene wet gemaakt, om 't landbouwkrediet te stellen ; tot hiertoe heeft in gansch het land geen enkel landbouwer van dat krediet gebruik gemaakt, zoo nijpend zijn de voorwaarden en zoo menigvuldig de pleegvormen.

Op de vraag van den heer de Kerchove antwoordt de minister, dat de opbrengst der belastingen op vreemd vee aan het gouvernement de middelen zou schenken om zulk krediet in te richten ; 't is te zeggen, dat met die opbrengst een fonds zal gevormd worden waaruit aan de landbouwers het noodige geld zal voorgeschoten worden om zich meststoffen aan te schaffen.

Ziedaar een maatregel die ongetwijfeld door de landbouwers met geestdrift zal toegejuicht worden.

∴

De Socialisten liggen voor goed overhoop. 't Is ruzie in 't huishouden. Ze willen allemaal baas zijn, en ze ondervinden nu dat zulks zoo min mogelijk is bij hen zelven als bij de overige wereld. Er zal altijd onderscheid moeten zijn en bestaan tusschen fortuin en arbeid, tusschen bekwaamheid en bekrompenheid, tusschen schoonheid en lelijkheid.

Ah zoo ! 't is Defuisseaux, de groote aanleider, die nu over boord is gesmeten. Jan Volders daalt ook den berg af en Anseele moet ook al achteruit. Nieuwe mannen willen hunne plaats innemen. Verwijtingen van allen aard worden hun naar het hoofd gesmeten, en 't is oprecht stichtend hoe die redders van de werkende klas nu te werk gaan. De werklieden kunnen nu gemakkelijk bestatigen dat er bij hen door zulken boel weinig of niets te winnen is.

∴

De korrektionneele rechtbank van Orleans heeft dezer dagen twee zittingen toegewijd aan een walgelijk proces, waarvan de bestuurleden van de *Libre-Pensée*, van Saint Hilaire, een dorp in het departement Loiret, de droevige helden zijn.

In 't begin van verleden jaar was een schaliedekker eener naburige gemeente, Hippolyte Severdy, in de maatschappij getreden, die alleen voor doel heeft burgerlijke begrafenissen te doen, ondanks en tegen alles, den spot drijvende met den wil der betrekkingen. Severdy was geen lettergeleerd, doch kon met moeite zijnen naam zetten. Dit was voldoende en men deed den man zijne handteekening zetten onder eene verbindtenis, om zich burgerlijk te laten begraven.

Later werd Severdy ziek ; daar hij onbemiddeld was, vroeg hij ondersteuning aan de *broeders*. Deze gaven tot antwoord dat de maatschappij geen ziekenfonds bezat. Hierop gaf de schaliedekker zijn ontslag.

Den 10 november lag hij op sterven. Een priester bracht hem de leste HH. Sakramenten en Severdy stierf in 't geloof zijner vaderen. De weduwe wilde een kleinen dienst laten doen in de kerk ; zij rekende zonder de vrijdenkers.

Reeds was het lijk in de kerk en begon de plechtigheid, toen eenskraps eene bende razenden kwam binnengestormd : de maire Durand, de metser Laisné, de baanopzichter Marois en andere notabelen.

Laisné, met het geschrift in handen, eischte het lijk op van den ongelukkige. Zonder eerbied voor de plaats waar men zich bevond, voor de droefheid der weduwe, ondanks de smeekingen dezer leste en der familie, werden al de geestelijke versieringen van de kist geworpen en deze, op bevel van den maire, weggevoerd.

En, terwijl in de kerk de dienst plaats had, deed de juichende bende eene wandeling door het dorp, de kist voornuit, om deze vervolgens als een hond in een kuil te gaan werpen.

Het parket van Orleans opende een onderzoek dat inderdaad walgelijke en schandalige feiten aan 't licht bracht.

Het is onmogelijk deze hier moê te deelen. Bepalen wij ons er bij te voegen dat de prokureur der republiek op vreeselijke wijze deze lijkschenders geschandvlekt heeft.

De maire, Durand, werd veroordeeld tot 10 dagen gevangenis, Laisné tot 15, Marois tot 5 en Montigny tot 3 dagen der zelfde straf ; Simon tot 50 fr. boet.

De weduwe Severdy kreeg 150 fr. schadevergoeding.

∴

In den loop der droevige gebeurtenissen, verleden jaar in den Borinage, heeft men meer dan eens gesproken van het groote misbruik dat er gemaakt wordt van de sterke dranken : deze zijn aldaar de oorzaak van gemis aan huiselijk leven, van armoê, ziekte en troebels.

De leste aflevering van *la Revue générale* bevat een artikel, dat wetenswaardige inlichtingen over dit verschrikkelijke misbruik meêdeelt.

Het getal herbergen, die de mijnwerker op zijnen weg ziet, als hij naar den koolmijn gaat of van daar terugkeert, gaat alle gedacht te boven. In de 12 voornaamste gemeenten van den Borinage, telt men 104,797 inwoners en... 4517 drankwinkels, dat is eene herberg op 23 inwoners.

Wat meer is, de huisgezinnen in den Borinage bestaan gemiddeld uit 2 of 3 kinderen, zoodat men mag rekenen dat er eene herberg is voor 6 huisvaders.

Men kan alsdan min of meer berekenen wat er in die landstreek gedronken wordt, om al de drankwinkels een bestaan te geven. 't Is waar nogtans dat de winsten op de dranken overgroot zijn, en de mijnwerker, in jenever, 2 fr. betaalt, wat de drankslijter voor 80 centiemen inkoopt.

De mijnwerker wordt, om zoo te zeggen gedwongen, gedurig naar de herberg te gaan : het huiselijk leven bestaat bij hem niet ; er is daar geene vergelijking te maken met ons vlaamsch leven, waar het huiselijk leven nog altijd bloeiend is.

De herbergen worden in het Walenland gehouden door menschen, die met de *porions* in nauwe betrekking staan, en de mijnwerker hangt veelal af van den *porion*.

Voegt hierbij dat de vrouwen in den Borinage niet geschikt zijn om een huisgezin in orde te houden : zij kunnen over het algemeen noch naaien, noch stoppen ; zij kunnen zoo min eene goede soep maken als een kind verzorgen. Wat vindt de mijnwerker dus bij zijnen terugkeer in huis ?

Men begrijpt dat bij een volk, waar zooveel verteerd wordt, waar men nooit op spaart, nooit op den slechten dag van morgen denkt, het bijzonder gemakkelijk wordt voor de troebelmakers, de bevolking in rep en roer te brengen.

Behalve die algemeene ramp, die den mijnwerker altijd het hartste treft, verkort hij nog zijn leven op eene aanzienlijke manier door den drank, want eene lange rei van ziekten komt uit onmatig drinken voort.

De maag, lever, de lenden, het vel, de luchtpijpen, het hart, kortom alle organen worden door den alcohol aangetast en komt de dood niet plotseling, dan komt zij toch altijd vroegtijdig.

De *Revue générale* zou de drankslijtersjen in het Walenland met een hoogen taks willen zien treffen ; de bierbrouwerijen zouden van een aantal lasten moeten ontheven en aangemoedigd diemen te worden ; de drukking, die de *porions* en hunne familiën uitoefenen, zou men moeten beletten ; men mocht de vrouw niet toelaten in de mijnen ; men dient haar eene goedeen zedelijke opvoeding te geven en kinderkribben te stichten.

Dit alles is veeleer gezegd dan gedaan ; doch lofwaardig zou elke poging zijn om den toestand des volks te verbeteren. Indien dit volk nogtans zelfs hierin niet wil meêwerken, wat kan er dan gedaan worden ?

∴

De genzen hebben felle reden op de « onverdraagzaamheid » der katholieken te schreeuwen !

Men wordt nooit bekrancd dan van een vuilen pot, zegt het spreekwoord.

Als een katholiek de minste moeite doet om kinderen van werklieden voor hun geluk in katholieke scholen of gestichten te lokken, dan wordt er geroepen en geschreeuwd over *de dweepzucht, de onverdraagzaamheid* der papen.

Maar hoe ziet men integendeel die schreeuwers zelf handelen ?

Zij trooven met geweld de kinderen uit handen van ouders en voogden, om ze te plaatsen in genzen gestichten waar die ouders en voogden niet willen van weten.

Is dat verdraagzaam zijn ?

Is dat geen zielendwang uitoefenen ?

En nogtans is dit, sedert 1879, het beulenwerk van sommige Weldadigheidsbureelen die in de macht der genzen zijn.

Nu weer is er zulk een geval voor de rechtbank van Doornik gebracht. Eene weduwe heeft aan haren stervenden man moeten beloven, zijn eenig kind in een Katholiek gesticht te plaatsen, en nu komen de Genzen er tusschen en eischen het kind uit de handen der weduwe, omdat deze eenen kleinen onderstand ontvangt ! ! !

En zoo mannen durven over *dweepzucht* en *onverdraagzaamheid* spreken.

∴

Alweer eene ramp in onze koolmijnen !

't Is de tweede in een tijdverloop van drie maanden, en zij had noodlottiger gevolgen dan die van Hornu.

Zij heeft dezelfde oorzaak : eene uitbersting van het grauwvuur.

In gansch de streek rondom Bergen bevatten de koolmijnen grauwvuur, en het is daarom dat men er de veiligheidslamp moet gebruiken.

Die gaz is overigens voorhanden in al de mijnen die met vette kolen zijn opgevuld.

Te St-Etienne, bij Lyon, bracht het grauwvuur insgelijks de ramp teweeg, welke diegene van Quaregnon weldra zal doen vergeten.

Zoo volgt de eene geesel den anderen op en betaald elk land zijnen tol, want het is nauwelijks veertien dagen geleden dat het zuiden van Europa ons het verschrikkelijk nieuws der aardbevingen deed toekomen.

Stads- & provincie nieuws.

Gemeente raad.

Zitting van donderdag 10 maart 1887 om 5 uren 's avonds.

Tegenwoordig : MM. Meyers, burgemeester, Coart en Schaetzen, schepenen, Barthels, Claikens, Ghiném, Neven, Nicolaers en Slegers, leden.

M. de Burgemeester geeft lezing van verscheidene stukken die hem toegekomen zijn en onder andere van eenen brief van M. Godart van Hoei, die vraagt om een gazfabriek te Tongeren te kunnen oprichten. M. de burgemeester doet ter zelder tijd kennen dat hem voorstellen gedaan zijn om de stad Tongeren met het electrisch vuur te verlichten aan voordeelige prijs.

M. de burgemeester geeft nog lezing van eenen brief van M. H. Christiaens waardoor deze laatste eene overeenkomst voorstelt aangaande eene grondineming gedaan langs de statiestraat.

Daar deze vraag zich verbindt aan n° 10 van het dagorde : *Alignement gevraagd door M. H. Christiaens ten einde te kunnen bouwen in de Statiestraat, op eenen grond toebehoorende aan het seminarie van Luik, in pacht van Mgr Genin*, besluit de raad zich hiermee het eerst bezig te houden. Na eene beraadslaging waar aan M. Meyers, Slegers, Schaetzen, Barthels, en Coart deel nemen wordt de vraag van M. Christiaens met eenparige stemmen verworpen.

— *Werken uit te voeren aan de stadswal bij het Vermeulenstraatje.*

De bestendige deputatie heeft den verkoop der boomen van den boulevard niet goedgekeurd.

M Barthels zegt dat hij den ganschen stadswal zou willen zien verdwijnen. Men moest ook geene onde materialen meer mogen in de stadswallen werpen.

M. Slegers. — Er zal aan geenen wal meer geroerd worden.

Er wordt overgegaan tot de stemming.

M. Schaetzen stemt tegen den verkoop der boomen op den boulevard tusschen de Hasseltsche en de Bilserpoort.

M. Ghiném onthoudt zich. De andere leden stemmen er voor.

— *Stadsmotten ; werken van gezondheidsmaking, plan, vraag van subsidie.*

M. Coart stelt voor de stukken te overhandigen aan den heer principalen ingenieur. Aangenomen.

—*Buurtwegen, verbetering van den weg n° 5, gehucht Mulken.*

Op voorstel van M. Coart wordt deze zaak naar de bestendige deputatie verzonden om de hoeveelheid van het subsidie te kennen.

— *Weg van Hornis, plan van alignement.*

M. Coart zegt dat het plan neergelegd is en geeft uitleggingen over het alignement gevraagd door M. G. Aerts.

M. Claikens is van gedacht dat de muur langs den eigendom van M. A. Hardy zou moeten afgebroken worden.

M. Schaetzen zou willen dat men aan dezen weg eene breedte gaf van tien meters. Hij stelt voor de zaak te verzenden naar de commissie van openbare werken.

M. de Burgemeester deelt de zienswijze van M. Schaetzen. Deze straat moet verbreed worden. Er bestaat in de boeken van het stadshuis van dien tijd geen spoor van de alignement die gegeven werden, indentijd dat M. Hardy zijn huis bouwde.

M. Nicolaers. — De haag van M. G. Aerts bevindt zich in het alignement van den atlas der buurtwegen. De straat heeft aldaar geene acht meters breedte.

M. Barthels is van gedacht dat het college van burgemeester en schepenen het alignement kan geven zonder de tusschenkomst van den raad.

M. de Burgemeester. — Dat zullen mij niet doen en het zijn wij ook niet die verantwoordelijk zijn voor de gebrekkige alignementen die vroeger gegeven werden.

M. Nicolaers drukt zijne verwondering uit over dien toestand.

M. Claikens stelt voor, een alignement te geven met eenen kleinen stompboek.

M. Nicolaers doet het voorstel van het alignement te trekken niet alleen voor een huis maar voor de gansche straat.

M. Slegers verlangt dat de straat zoo breed mogelijk weze.

Het voorstel van den heer Claikens is verworpen.

M. Nicolaers is van gedachte dat de muur moet afgebroken worden.

M. Slegers doet opmerken dat men dit niet van vandaag tot morgen kan doen.

M. Schaetzen. — Men zou den weg eene breedte van tien meters moeten geven.

M. Claikens. — Die weg zal nooit eene commercie straat zijn.

M. Slegers. — Die weg krijgt van dag tot dag meer uitgebreidheid.

Het plan wordt verworpen.

Aangezien het gevorderd uur wordt de zitting uitgesteld tot heden zaterdag om 4 uren.

De menschen van Tongeren, die wekelijks het genzenblad lezen om zich een gebicht te maken over onze stadsbiedangens, kunnen zeggen dat zij jandorie fijn ingelicht zijn !

Wij hebben reeds verleden week gezegd dat het genzenblad zich nooit met de stadswerken bezig houdt, dan om zijnen steen te kunnen werpen tegen het tegenwoordig stadsbestuur. Is er kwestie van wegen, van boulevards of van stadsgebouwen, het genzenblad schijnt zich weinig te bekommeren met hetgeen voor of nadeelig is aan de openbare belangens, als het maar op het einde van een dom en kinderachtig artikel eenige flauwhartige beleedigingen kan uitstooten tegen onze stadsbestuurders die zich met zooveel ijver en zelfopoffering aan de openbare belangens toewijden.

∴

Iedereen ziet welke zorgen het huidig katholiek stadsbestuur aanwendt om onze straten en buurtwegen te verbeteren, onze stadsgebouwen te herstellen, onze boulevards en wandelingen te beplanten en in goeden staat te krijgen.

Evenzoo weet iedereen welke onbekwaamheid het vorig liberaal bestuur aan den dag gelegd heeft. Nog alle dagen komen er zaken aan het licht die bewijzen dat de inwoners van Tongeren zich kunnen gelukkig achten verlost te zijn van die liberale kwaal die hun te lang op de schouders gedrukt heeft.

Niet langer geleden dan verleden week, vernam men te Tongeren dat de stad tot 500 fr. schadevergoeding jegens M. H. Christiaens veroordeeld was, voor de werken aan den boulevard tusschen

---

3

EENIGE BLIKKEN

OVER HET

OUD TONGEREN

(VERVOLG.)

Dit belangrijk tafereel is op eene zeer gelukkige en indrukwekkende wijze boven den ingang onzer hoofdkerk aan den kant van het Vrythof verbeeld. Alzoo, is Maternus, derde bisschop van Trier, de eerste bisschop van Tongeren geweest. De schilders en beeldhouwers verbeelden den heiligen Maternus met eene kerk met drie torens in de hand : dit is het zinnebeeld van het driedubbel apostelschap van dezen heiligen te Trier, te Tongeren en te Keulen

Op St-Maternus volgen als bisschoppen van Tongeren de HH. Navitus, Marcellus, Metropolus, Severinus, Florentinus, Martinus, Maximinus, en eindelijk Servatius. Het nieuw altaar, dat men sedert 1882 in onze kerk b wondert, is ter eere van onze eerste herders opgericht geworden ; daar zijn zij allen verbeeld en zij bevinden zich aldus op eenemerkbare wijze weder in het midden der gelooviger, wier voorouders zij tot den godsdienst bekeerden.

De eerste kerk of kapel welke de H. Maternus stichtte, is als de voorgaanster van onzen hedendaagschen prachtvollen tempel. De geschiedenis onzer kerk is te zeer bekend, om ze hier breedvoerig uit te leggen, ook zullen wij er maar eenige woorden over zeggen.

De kapel welke de H. Maternus bouwde, en waarvan hooger spraak, stond bijna op dezelfde plaats als O. L. V. kerk. Onder het bisschopdom van den H. Servatius wierd het werk van den H. Maternus uitgebreid en veranderd in eene oprechte kerk, waarvan de grondvesten in de XIIIe eeuw teruggevonden werden. De invallen der Barbaren deden den H. Servatius naar Maestricht vluchten, waar hij stierf in 384. Men vertelt dat bij zijn vertrek, de H. Bisschop zou gezegd hebben : « Tongeren zal vergaan en Maestricht zal opstaan. »

Reeds in 385, viel de rampzalige voorzegging ten volle uit : de Hunnen overvielen onze stad en verwoestten ze ; na hen in 388 kwamen de Salische Frankes, en eindelijk Atilla, die zich de « geesel Gods » noemde, plunderde, verdelgde en verbrandde de stad in 451 tot op den grond.

Na deze verwoestingen bleef onze kerk om zoo te zeggen onder hare puinen begraven ; verschillende pogingen werden wel is waar gedaan door de opvolgers van den H. Servatius zonder toch dat zij met eenig uitwerksel bekroond wierden, tot dat de H. Hubertus, door paus Sergius bisschop van Tongeren benoemd, in 722 den zetel van het bisdom Tongeren naar Luik overbracht en kort daarna onderwierp paus Zacharius ons bisdom aan de Metropool van Mainz.

Het is slechts op het einde van de XIIIe eeuw dat de hersteller onzer kerk moest verschijnen : dit was Ogerus, bijgenaamd den Deen, graaf van Loon. Paus Leo III wijdde den nieuwen tempel, in bijwezen van Keizer Karel de Groote, zijn hof, en 40 bisschoppen. Ogerus stichtte tot den dienst onzer kerk een college van twintig kanunnikken. Doch, deze gelukkige jaren moesten niet van langen duur zijn, want in 881 overvielen de Noordmannen onze stad, plunderden en verbrandden ze. Na met moeite uit hare puinen opgestaan te zijn, komt reeds in 1180 een pijnlijk tijdstip aan. De graaf van Loon had den oorlog verklaard aan den bisschop ; Tongeren werd belegerd, ingenomen en in brand gestoken ; het bisschoppelijk paleis en een groot aantal huizen werden door de vlammen verslonden, en de O. L. Vrouw kerk zelf wierd in brand gestoken. Gelukkig ontsnapte aan het vuur de schoone omgang der kerk in romaanschen styl gebouwd, welke vandaag nog bestaat. In 1212 nieuwe rampen : de oorlog ontstond tusschen den hertog van Brabant en den prins bisschop van Luik. De hertog, na de gansche landstreek verwoest te hebben, naderde de stad ; de Tongenaren poogdente vergeefs de Brabandsche krijgsbenden tegen te houden, eerst aan de brug van Offelken, en daarna aan de wallen : een groot aantal Tongenaren vluchtten naar de vesting van Colmont, de anderen zworen hun bloed dapper te vergieten. Na bloedige toechten werd de stad ingenomen, en na algrijselijke gevechten in de straten zochten onze voorouders eene schuil en ook nog eene strijdplaats in O. L. V. kerk. Eenige beklimmen den toren en werpen van daar balken en steenen op de aanvallers. De hertog, woedend over dezen wanhopigen tegenstand, deed het vuur aan den tempel steken, en de verslindende vlammen verwoestten de kerk en de gansche stad.

Den 31 mei 1240 begon men eene nieuwe kerk te bouwen en onder het delven der grondslagen vond men op 22 voet diepte de grondvesten, zoo men meent, van den tempel door den H. Servatius opgerichtt, en daarop bouwde men de prachtige ogivale kerk welke thans de bewondering aller kenners en kunstminnaars opwekt. Deze onderneming werd goedgekeurd door den paus, die ook nog alle christenen aanmoedigde om aan dit werk bij te dragen. Van alle kanten kwamen rijkelijke giften bij, prinsen, bisschoppen, kanunnikken, geloovigen, zonden hunne geschenken, en eenige jaren nadien richtte onze tempel, zijnen prachtigen pijl naar den hemel ; in 1514 werd de toren door brand verslonden. Men herzatte opnieuw den arbeid, maar de geldmiddelen ontbraken om het werk spoedig te bevorderen en slechts was het in 1544 dat dit geheel voltooid was. Nog eens geraakt in 1598 door den bliksem, wierd de toren nog eens hersteld, tot dat in het jaar 1677 het vuur op bevel van Calvo aangestoken een groot gedeelte onzer stad en onzer kerk vernietigde. Nieuwe pogingen worden gedaan en nieuwe bewijzen der godsvruchtigheid onzer voorouders komen aan den dag, doch eene gansche eeuw is noodig tot de herstelling van den ramp die eenige uren verwekt hadden.

In het jaar 1792, overvallen ons de Fransche republikeinen, de zogezegde *Sans-culottes* ; alhoewel het overrompelen, verwoesten en branden, bijzonder jegens kerken en klooisters, hunne krijgsmiddelen waren, bleef onze tempel gehekig ongehinderd ; laten wij toch bijvoegen, dat het kapitel der kanunnikken afgeschaft wierd, kort daarna de godsdienstige ordeningen er uit verbannen, met de benoeming der beeldigde priesters. Den 28 juli 18 9 sloeg de bliksem weer op O. L. V. toren doch bracht hem weinig schade toe. Den 6 october 1844 richtte de nieuwe fabriekraad een smeekschrift tot Leopold I, om bemachtigd te worden tot het herstellen der kerk, en in 1846 begonnen de werken.

In 1867 waren de toren, de benken, de zijkapellen, het koor en de transept hersteld ; van 1869 tot 1874 de omgang en in 1874 werd het zuid portaal gebouwd en versierd alsook het noordportaal met beeldwerk opgeluisterd.

In 1877 eindelijk begon de afbraak van het schalienlak en spits die den toren bekroonde en deze werd alsdan negen meters verhoogd ; geve God dat dit prachtig werk welhaast vervoerd worde, en dat wij weldra de volheiding van onzen tempel mogen bewonderen.

Laat ons nu de tusschenstelling over onze hoofdkerk geopend weer sluiten, en het bekoopt overzicht van de geschiedenis onzer streken hernemen.

Korte jaren na den dood van den heiligen Maternus kwamen nieuwe onstuimige tijden aan : de romeinsche macht verzwakte zich allengskens, de heilige Servatius met zijne klaarzienigheid verzag dat men groote wanorders zou beleven ; ook raadde hij de inwoners van Tongeren aan, hunne onverdedigbare stad te verlaten en zich naar het sterk met muren beschermde Maestricht te wenden ; doch zeer weinig onzer voorouders volgden den raad ; dit voorstel zelf ontstichtte in Tongeren een zoodanig oproer, dat de heilige Servatius zoo zeggen toch zekere schrijvers, verjaagd naar Maestricht vluchten moest waar hij, gelijk wij het hooger verteldden, den bisschoppelijken stoel naar toe verschoof.

Bij het nitteren der romeinsche almacht stonden van alle kanten de overwonne volkeren op om hunne onde vrijheid te wederkrijgen, en meer nog, overvielen de barbaren onze reeds zoo beproefde streken ; hijna ging er geen jaar voorbij zonder dat er het een of het ander gedeelte van alzoo ingenomen werd, en eindelijk zelfs vestigde zich een gedeelte van die volkeren in ons midden. In 445 hadden de Franken en andere germanieke benden eenen zulken invloed genomen, dat de romeinsche landvoogd Actius een groot gedeelte van Belgenland aan hun beheer afstond ; maar reeds in 481 stelden zij zich daarmede niet meer te vreden, en daarendoven gat de troonopklimming van Clovis eene nieuwe beweging aan hunnen overwinningslust. Deze, door zijne lichendige handelwijze, neemt weldra de overhand over alle kleine oversten die de Franken volksstddeelingen onder hun gebied hebben en bevindt zich sterk genoeg om de overwinning van geheel Gallie te wagen. De zegepraal van Soissons door hem behaald op Siagrius stelt voor : hijd einde aan het romeinsch beheer, en kort daarna geeft hem zijne bekering tot het kristendom een nieuw moraal vermogen. Dank aan dit, overmeestert hij weldra gansch Gallie, en aan dit ook ontleent zijn beheer eene allergrootste sterkte en standvastigheid

De opvolgers van Clovis bevonden zich onbekwaam om zijne zware kroon te dragen en wij zien de koninklijke macht overgaan tot de handen van de Familie van Pepinus, de voorouders van Karel den Groote.

(*Wordt vervolgd.*)